

ಕಾಣುವ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಸು ಸತ್ಯದ ಯಥಾರ್ಥ ಮುಖವನ್ನು ದರ್ಶಿಸಬಲ್ಲದು. ಅವನೇ ಜಗನ್ನಾತೆಯ, ಮಾಯೆಯ ಅಗೋಚರ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಜನ್ಮ-ಮೃತ್ಯು, ಸುಖ-ದುಃಖ, ಒಳಿತು-ಕೆಡುಕು ಎಂಬ ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಲ್ಲ; ಎರಡನ್ನೂ ಮೀರಿದ ನಿತ್ಯದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅವನು ತಿಳಿಯುವನು. ಇದು ಕಾಳೀ ಉಪಾಸನೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ತತ್ತ್ವ. ರೌದ್ರಮುಖದಿಂದ ಭೀಕರಾಕಾರ ತಾಳಿ ನಿಂತ ಕಾಳೀಮಾತೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಶಾಂತಿ, ಸತ್ಯ, ಕರುಣೆಗಳು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಇದೇ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ತಮ್ಮ 'Kali the Mother' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿ ತನ್ನ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವುದು ಇಂತಹ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ:

‘ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಕರಾಳಿ. ನಿನ್ನ ಉಚ್ಚ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭೀಮ ಚರಣಗಳ ಒಂದು ಅಡಿ ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುವುದು. ಕಾಳಿ! ಸರ್ವ ಭಕ್ಷಕಳು ನೀನು; ಬಾ ತಾಯಿ, ನನ್ನಡೆಗೆ ಬಾ!

‘ಯಾರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಸವಿದೆಯೋ, ಯಾರು ಅವಳ ಪ್ರಳಯ ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬಲ್ಲರೋ, ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಬರುವಳು.’

ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಳೆಹನಿಗಳು ಸಣ್ಣ ತೊರೆಯಾಗಿ, ಹಲವು ತೊರೆಗಳು ಸೇರಿ ನದಿಯಾಗಿ, ಕ್ರಮೇಣ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಬೃಹತ್ತಾದ ಮಹಾನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದು, ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅಸೀಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಈ ಮಾತೃಭಾವದ ಆರಾಧನೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ವೇದಸಂಹಿತೆಗಳ ನಡುವೆ, ‘ಅಹಂ ರುದ್ರೇಭಿರ್ವಸುಭಿಶ್ಚರಾಮಿ...’ (ನಾನು ರುದ್ರ, ವಸುಗಳೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತೇನೆ) ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ದೇವೀಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಾಕ್ ಎಂಬ ಋಷಿಯೊಬ್ಬಳ ಅದ್ವೈತಾನುಭೂತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ, ಮುಂದೆ ದರ್ಶನಗಳ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶಂಕರರ ‘ಕುಪುತ್ರೋ ಜಾಯೇತ ಕ್ವಚಿದಪಿ ಕುಮಾತಾ ನ ಭವತಿ’ (‘ಕೆಟ್ಟ ಮಗನಾದರೂ ಒಂದುವೇಳೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದು; ಆದರೆ ಕೆಟ್ಟ ತಾಯಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ’ -ದೇವ್ಯಪರಾಧ ಕ್ಷಮಾಪಣಸ್ತೋತ್ರಮ್)) ಎಂಬ ಭಾವಭರಿತ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೂ, ಶಿವನ ಎದೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಂತೆ ರುಂಡಮಾಲಾಧಾರಿಣಿ ಕಾಳೀಮಾತೆಯ ಭೀಕರತೆಗೂ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಇಂತಹ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ತರದ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಯಾವುದು ಸಹಜವಾದ ಭಾವನೆಯೆನಿಸುವುದೋ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸಾಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಿದೆ. ದುರ್ಗಾಪೂಜೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲೆಡೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡು ಜಗನ್ನಾತೆಯ ನಾಡು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಾತೃಪೂಜೆ

ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಹೇತುಕ ಪ್ರೀತಿ ಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಳ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ

ಪ್ರೇಮ ಯಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

“ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ನಾನು” ಎನ್ನುವಳು ತಾಯಿ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವವಳು ಅವಳೇ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವಳೂ ಅವಳೇ. ವಿನಾಶವು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಆದಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿ ಎಂದರೆ ಅದು ಕಣಿವೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂತೂ ಇದೆಲ್ಲ ತಾಯಿಯ ಲೀಲೆ. ಇದೇನೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹದಗೆಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಶಕ್ತನನ್ನು ಯಾವುದು ಚಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು? ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಂತೆ ಯಾರು ತಾಯಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದು? ಅವಳಿಗೆ

ಗುರಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ, ಅದೇ ಗುರಿ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಏತಕ್ಕೆ? ತಮಾಷೆಗೆ. ಇದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಜಗಳ ಕಾಯುತ್ತೇವೆ, ದುಃಖಪಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಜಗನ್ನಾತೆಯೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿರುವೆವು.

ಶರಣಾಗತಿಯ ಭಾವ ಕೊನೆಗೆ ಬರುವುದು. ಆಗ ನಾವು ಜಗನ್ನಾತೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವೆವು. ದುಃಖ ಬಂದರೆ ಸ್ವಾಗತ, ಸುಖ ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸ್ವಾಗತ. ಕೊನೆಗೆ ನಾವು ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಹತ್ತಿದರೆ ಹೃದಯದ ವಕ್ರತೆಯೆಲ್ಲ ನೇರವಾಗುವುದು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪರಯ, ನಾಯಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದೆ ಎಂದಿಗೂ ಬತ್ತದ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡುವವರೆಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಾವು ಸೋಲಬೇಕಾಗುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿರುವ ಸನಾತನಿಯಾದ ಜಗನ್ನಾತೆಯನ್ನು ನೋಡುವೆವು.

—ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

(ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂಪುಟ ೭, ಪು.೩೨೩-೨೪)

ನೆನಪಿನಂಗಳದಲ್ಲ ಮೂವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು

ಭಾಗ-೨

ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಧರಾನಂದ

ಅನು: ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾನಂದ

ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದರು

೧೯೪೭ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇಲೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಂದ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದಿದ್ದ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದಜಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ಧಗೆ ಸಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿ, ಬೇಸಿಗೆಯ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಲು ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವರ್ಷ ಅವರು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಸ್ವಾಮಿ ಪವಿತ್ರಾನಂದರು (ಭೂಪೇನ್ ಮಹಾರಾಜ್) ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವತಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಈಗಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದಜಿ ಮಹಾರಾಜರು. ಶಾಂತಾನಂದಜಿಯವರದು ಸಣ್ಣ ದೇಹ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಭೆ, ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಣೀಯ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ತಳುವಾದ ಚರ್ಮ- ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ತಳಭಾಗದ ನರನಾಡಗಳೆಲ್ಲ ಎದ್ದು

ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಲಿ ಅವರು ಆವೇಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ ಅವರ ಮುಖ ಕೆಂಪಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಚರ್ಮವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ರಕ್ತ ಹೊರಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮಿಬಿಡುವುದೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣವೇನೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಸೇವಕನಾಗಿ ಹೋದೆ. ತುಂಬ ವೃದ್ಧ ಸಾಧುಗಳು; ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಂತೆಯೇ ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರ್ಣರು. ಒಂದು ದಿನ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, “ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಸಮಾಧಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ?” ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಆಗಾಗ ಸಮಾಧಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾವದಿಂದ ಉನ್ನತರಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಅಂಥದೇನೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಂಥ ವಿಚಿತ್ರ - ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಮಹಾರಾಜ್ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆಂದರೆ, ನನ್ನ ಮಾತು ಅವರ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದನಿಯೆತ್ತಿ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗದೆ ಹೋದಾಗ, ನಾನು ಮೂರನೇ ಬಾರಿ ತುಸು ಅಸಮಾಧಾನದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ, “ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೂ, ನಿಮಗದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.” ಅವರು ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಿದರು, ಅವರ ಮುಖ ಆವೇಗದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಅವರು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು: “ನೀನು ಓದು- ಬರಹ ಕಲಿತ ಹುಡುಗನಲ್ಲವೆ! ಓದು ಬರಹ ಕಲಿತ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೀನಬುದ್ಧಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ನೀಚ ಮನಸ್ಸು ಇರುತ್ತದೆ ಅಂತ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.” ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಚಿಂತಿಸಿದೆ, ನಾನು ಯಾವಾಗ ನನ್ನ ನೀಚಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ? ಅವರು ದನಿಯೆತ್ತಿ ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು: “ನನ್ನ ಮಾತೆಯನ್ನು ನೀನು ಏನೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ ಹೇಳು? ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಸಮಾಧಿಯುಂಟಾಗಲು ಅವರೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧಕಿಯೆ? ಅಯ್ಯೋ ಮೂರ್ಖ! ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ

ಬುಧಿಯಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ - ಅವರೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾಮಾಯೆ, ಅವರೇ ಪರಮೇಶ್ವರಿ, ಅವರೇ ಜಗದಂಬೆ! ತಿಳಿಯಿತೆ? ಅವರು ಕೃಪೆ ತೋರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಕ-ಸಾಧಕಿಯರಿಗೆ ಸಮಾಧಿಯುಂಟಾಗುವುದು; ಅವರು ಸಮಾಧಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ!” ಅವರು ಆವೇಗದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರು, “ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಆಗಾಗ ಸಮಾಧಿ, ಭಾವೋನ್ಮತ್ತತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದೆ; ತಿಳಿದುಕೋ- ಮಹಾಮಾಯೆ, ಪರಮೇಶ್ವರಿ, ಜಗನ್ಮಾತೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ಈಗ ನನ್ನ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗದು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾದಾಗ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೀತು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾಮಾಯೆಯ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಇವೆ ಅಂತ.” ನಾನು ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಲು ಹರಸಾಹಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೂ ಅವರು ಶಾಂತರಾದರು. ಒಂದು ಮಾತಿದೆ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕೋಪ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದ ಗೆರೆಯಂತೆ ಅಂತ. (ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ.) ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಅವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು, “ನಾನೇನು ಹೇಳಿದೆ, ಅದು ಅರ್ಥವಾಯಿತೆ? ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ಆ ಮಾತನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೋ. ಅವರು ಯಾರು? ಅವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾಮಾಯೆ, ಪರಮೇಶ್ವರಿ, ಜಗನ್ಮಾತೆ, ಜಗದಂಬೆಯಾಗಿದ್ದರು.” ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬದಲಾಗುವುದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿ.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವುದಿನ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡಿತು - ಅವರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಶಿಷ್ಯರು; ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅನುಪಮ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರು ಈ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ? ಅಥವಾ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಂದ ಏನನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರೋ ಅದನ್ನೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಹೇಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ? ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಕೇಳಿದೆ. “ಮಹಾರಾಜ್, ಅಂದು ನೀವು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಜ್, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದರು ಅಂತ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?” ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜ್, “ಹೌದು, ನಾನು ಈ ಕಿವಿಯಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಓದಿ, ಅವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವಂತನೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದ. ಎಂಥ ಭಾವನೆ! ಹಿಂದೆ ನಾರಾಯಣ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣು ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥದೇ ಭಾವನೆ. ಒಂದುವೇಳೆ

ಅದು ನಿಜವೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಏನಾಗುವರು? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣಿ, ಭಗವತಿಯೇ ಆಗುವರು. ಆ ಭಕ್ತ ಭಾವಿಸಿದ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇವೀರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸ್ವರ್ಣಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು; ಅಷ್ಟ ಸಖಿಯರು ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಗಾಳಿಬೀಸುವರು ಎಂದು. ಆ ಭಕ್ತನ ಅಂತರಂಗವೆಲ್ಲ ಈ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯಲು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ಅಸ್ವಾಮಿನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ನೋಡಲು ಜಯರಾಮಬಾಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಆಗ ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇದ್ದೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನು ಕೇಳಿದ, ‘ಇದು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆಯೇನು?’ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ನೋಡಿದ, ಒಬ್ಬಾಕೆ ನಡುವಯಸ್ಸಿನ ಮಹಿಳೆ ಅರ್ಧ ಮಾಸಿದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವಾತದ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಬಾಗಲಾರದೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತ ಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ದಾಸಿಯಿರಬೇಕು ಎಂದು ಆತ ಭಾವಿಸಿದ. ಭಕ್ತನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆಕೆ ಕಸಬರಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಕೈ ಒರೆಸುತ್ತ “ಹೌದು ಮಗೂ, ಇದೇ ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆ” ಎಂದರು. ಭಕ್ತನ ಕನಸೆಲ್ಲ ಒಡೆದುಹೋಯಿತು! ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂಥೆಂಥ ರೂಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೋ, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ದೃಶ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳತೊಡಗಿದ: ‘ಅಬ್ಬಾ! ಇದೇ ಘೋರವಾದ ಮಾಯೆಯೆಂದರೆ!’ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀಮಾತೆ, ‘ಹೌದು ಮಗೂ, ನಾನೇ ಮಹಾಮಾಯೆ’ ಎಂದರು. ಅವನನ್ನು ‘ಬಾ ಮಗೂ’ ಎಂದು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲ ಭಂಗವಾದಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವನನ್ನು ತುಂಬ ಆದರ, ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಅವನಿಗುಂಟಾದ ಯಾತನೆ ಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಬೇರೇನೂ ಹೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ, ‘ಹೌದು ಮಗೂ, ನಾನೇ ಮಹಾಮಾಯೆ’ ಎಂದಿದ್ದರು ತಾನೆ!” ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದ ಮಹಾರಾಜರ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಂತರ ನಾನೆಂದಿಗೂ ಅವರ ಬಳಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅಗತ್ಯವೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಮೇಣ ಶಾಂತಾನಂದಜಿ ಕಾಯಿಲೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿದರು. ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಒದಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರ ದಿನಚರಿ ಹೀಗಿತ್ತು: ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮೂರುವರೆ ಗಂಟೆಗೇ ನಿದ್ರೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರು ಮುಖ ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಜಲ ಸಿಂಪಡಿಸಿ, ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಪಮಾಡಲು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಪ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಒಂದು ಲೋಟ ಬಿಸಿಯಾದ ಹಾರ್ಲಿಕ್ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರವೇ

ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ನನಗೆ ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. “ನಾನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ನಿನಗೆ ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ನಾನೊಂದು ಉಪಾಯ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಗುರುಗಳ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.” ಅಂದರೆ, ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆ, ಮನನ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವುದು ಮೊದಲಾಗಿ ನನ್ನ ಗುರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು. ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಉಪಾಯ ಹೀಗಿತ್ತು: ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು, “ನೋಡು ಸಲಿಲ್, ನೀನು ಶ್ವಾಸ-ನಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟಮಂತ್ರದ ಜಪ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು, ನೋಡೋಣ.” ಕೇಳುವಾಗಲೇನೋ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಪದೇಪದೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಈಗತಾನೇ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ಚಂಚಲವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಒಂದು ಸಲ ಹೇಳಿದ ಮಾತಕ್ಕೆ ಅದು ಸುಮ್ಮನಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅವರು ಆಗಾಗ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, “ಸಲಿಲ್, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ನಾನು ಲಜ್ಜಿತನಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, “ಇಲ್ಲ ಮಹಾರಾಜ್, ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ.” ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, “ಮೊದಮೊದಲು ಮರೆತುಹೋಗುವುದು. ಜಪಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗು, ಶ್ವಾಸ-ನಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಜಪಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೀಗೆ ಅನೇಕಬಾರಿ ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ‘ಮರೆತುಹೋಯಿತು’ ಎಂದಿದ್ದೆ. ಸುಳ್ಳನ್ನಂತೂ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಜೋರಾಗಿ ಬಯ್ಯಲು ಆರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟರು: “ಈರೀತಿ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಮಾಡಲು ಮರೆತು ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ, ನಿನಗೆ ಅದೆಂಥ ಸಾಧು ಆಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿದೆ? ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಕಳೆಯುವೆ? ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ‘ಮರೆತುಹೋಯಿತು’ ಅನ್ನುತ್ತೀಯಾ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನು ಈ ಮಾತನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬೇಡ. ತುಸು serious ಆಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು” ಎಂದರು. ನಾನೆಂದೆ, “ಸರಿ, ಮಹಾರಾಜ್.” ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು; ಅನಂತರ ಏನಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ‘ಸಲಿಲ್’ ಎಂದು ಕರೆದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನೆದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾದರೂ ‘ಸಲಿಲ್, ಜಪಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅಂತ.

ಮಹಾರಾಜ್ ಆಗ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಎರಡು ಅಡಿ ಚದರಳತೆಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಂಚ ಆ ಕೋಣೆಯ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿತ್ತು; ನಾನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ, ತಲೆದಿಂಬು ಹಾಕಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಾಗ ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗ

ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು, ಕೋಣೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಸಲಿಲ್, ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?’ ಎಂದು ಅವರು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತ. ಅದು ನೆನಪಾಗುತ್ತಲೇ ನಾನು ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಜಪ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ದಿನ ಕಳೆಯುತ್ತ, ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ‘ಸಲಿಲ್’ ಎಂದು ಕರೆದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು, ‘ಸರಿ, ಮಹಾರಾಜ್’ ಎಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಆಯಿತಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಯಾವುದೇ ಬೈಗುಳ ತಿನ್ನಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಅವರು ಹಠಾತ್ತನೆ ಎದ್ದುಕುಳಿತು, “ಏನು, ಹೇಳು?” ಎಂದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ಸ್ಫೂರ್ತಿಭರಿತರಾದರು. ಮಂಚದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಂತು, “ನೀನು ಈಗ ಹೇಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೀಯಾ, ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ. ಆಗಿದೆ, ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಹೀಗೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜಪ ಮಾಡುತ್ತ ನಿನಗೇ ತಿಳಿಯುವುದು- ಅಜಪಾ ಜಪವುಂಟಾಗುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅನಾಹತ ಧ್ವನಿ ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಿದರೆ ನಿನಗೆ ಇದು ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು.” ಅವರ ಆನಂದವನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾನು ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟೆ. ನಾನಂತೂ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಅವರು ಹೀಗೆ ಆನಂದಪಟ್ಟರೆ ನನಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಅವರ ಆನಂದದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಸಾಕು, ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಜಪಮಾಡಲು ಪ್ರೇರಣೆ ಲಭಿಸುವುದು. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿರುವ ಆನಂದವನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನ motivation ಇನ್ನಷ್ಟು ದೃಢವೂ ಆಳವೂ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಘಟನೆ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವಾದ ನೆನಪು ಅದು. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದಜಿ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷಯರೋಗ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಔಷಧಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ರೋಗಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಹಾಗೂ ಪುಷ್ಟಿಕರವಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ದೇಹದ ವ್ಯಕ್ತಿ; ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಾಯಿಲೆ; ಹೆಚ್ಚೇನೂ ತಿನ್ನಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಆದೇಶವಾಗಿತ್ತು - ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು ಅಂತ. ಅವರಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗ ನನಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು; ಭಯವೆಂದರೇನೆಂದೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, “ನೀನು ಇಡೀದಿನ ನನಗೋಸ್ಕರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ. ನಿನಗೆ ಇಂಥದೆಲ್ಲ ಕುಡಿಯಲು ಸಿಗುತ್ತದೆಯೆ? ತಗೋ, ಈ ಹಾರ್ಲಿಕ್ಸ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿ.” ಅದನ್ನು

ಪ್ರಸಾದರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುವಂತೆ ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಅವರ ಮುಂದೆಯೇ ಕುಡಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ದಿನ ಕಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದಪಡುತ್ತ ನಾನು ಮೈಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ಮತ್ತು ನಾನು ಇಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆಡೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಜಾನಂದಜಿ ಮಹಾರಾಜರು ಅವರನ್ನು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಟಿ.ಬಿ. ಸ್ಯಾನಟೋರಿಯಂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಧವಾನಂದಜಿಯವರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು - ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಎಂದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನಂತರ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಶಾಂತಾನಂದಜಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು, “ಸಲಿಲ್, ಇವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಶಿಯಿಂದ ಏಕೆ ದೂರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?” ನಾನೆಂದೆ, “ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಜಾನಂದಜಿ ನಿಮ್ಮ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ - ಅಂದರೆ ಪೈನ್ ಮರಗಳಿರುವ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆ, ಒಂದು ಕ್ಯಾಬಿನ್‌ನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗೋಣ ಮಹಾರಾಜ್, ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬರೋಣ ಸ್ಥಳ ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ.” ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಸ್ತೇಶನ್ನಿಂದ ಇಳಿದು ನೋಡಿದಾಗ ಟಿ.ಬಿ. ಸ್ಯಾನಟೋರಿಯಂನಿಂದ ಬಂದ ಕೆಲಸದವರು ಸ್ವೆಚರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ಸ್ವೆಚರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಾಜ್ ಕೇಳಿದರು: “ಸಲಿಲ್, ಈ ಸಾಧನ ಮತ್ತೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ?” ನಾನು ಬೇರೇನು ಹೇಳಲಿ? ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಅಂಬುಲೆನ್ಸ್‌ನತ್ತ ನೋಡಿ, “ಇದು ಟಿ.ಬಿ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಅಂಬುಲೆನ್ಸ್” ಎಂದರು.

ನಾವು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಗೇಟನ್ನು ತಲುಪಿದವು. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬರೆದಿತ್ತು, “King Edward the Seventh Memorial T.B. Sanatorium.” ಅಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಣೆ, ನನಗೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆ, ಊಟದ ಕೊಠಡಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ನಾನದ ಮನೆ - ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗಡೆ ನೋಡಿದರೆ ಅರಣ್ಯದ ಸೊಬಗು. ಮಹಾರಾಜ್ ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಿ, “ಓ! ನನಗೆ ಕ್ಷಯರೋಗ ಬಂದಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದರು. ನಾನು ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಲಿ? ಹೇಳುವುದು ಏನೂ

ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಾನಂತೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಅವರೂ ತುಂಬ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅನಂತರ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರನ್ನು ಸಹಜಾವಸ್ಥೆಗೆ ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಕಳೆಯಿತು, ಎರಡು ದಿನವಾಯಿತು, ಮೂರನೇ ದಿನವೂ ಕಳೆಯಿತು. ಊಟದ ಸಮಯವಾದರೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅವರು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿद्रಿಸುವ ಸಮಯವಾದಾಗ ನಿद्रಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೇರೆಯೇ ಆದ ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾವು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ, ಅಥವಾ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸೇರಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಔಷಧಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಉದಾಸೀನ ಭಾವದಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಭಾರೀ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ, “ಏನಾಯಿತು ಮಹಾರಾಜ್? ಒಂದು ಬಾರಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ತೋರಿ” ಎಂದೆ. ಮನಸ್ಸು ಎಂಥ ತುಂಟತನ ಮಾಡುತ್ತದೆ! ನಾನೆಂದುಕೊಂಡೆ, ಮೃತ್ಯು ಎಂಥದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೇರವಾಗಿ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಈ ಬಾರಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ನೇರ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮೃತ್ಯುಭಯವೇ ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿತು. ನನ್ನದು ಇನ್ನೂ ಪಳಗದ ಮನಸ್ಸು, ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಅವುಗಳ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಅವರ ಸದೃಶ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇಲೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಅಂತ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಐದನೇ ದಿನದಂದು ಬೇಲೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಾನೆಂದುಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಜರ ಬಳಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವರು ಬಾಯಿತುಂಬಾ ನಗುತ್ತ, “ನೀನು ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ? ಸ್ಥಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ದಂಗು ಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಇವರಿಗೆ ಏನಾಗಿತ್ತು? ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ, “ಮಹಾರಾಜ್, ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಿತ್ತು? ನೀವು ಬೇರೆಯೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾಯವಾದಂತೆ ಇದ್ದಿರಲ್ಲ?” ಕೂಡಲೇ ಮಹಾರಾಜ್, “ಏನಾಯಿತು ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತೀಯಾ, ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬುತ್ತೀ ತಾನೆ? ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟಾಗದು” ಎಂದರು. ನಾನೆಂದೆ, “ಇಲ್ಲ ಮಹಾರಾಜ್, ನೀವು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನೇಕೆ ನಂಬದಿರಲಿ? ನೀವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ ಹೇಳಿ.” ಮಹಾರಾಜ್ ಹೇಳಿದರು: “ನನಗೆ ಟಿ.ಬಿ. ರೋಗ ಬಂದಿದೆ ಅಂತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ಗೊತ್ತಾದ ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಉಂಟಾಯಿತು, ನಾನು